

اسلامی عدالتی نظام: کتابیات

شیر نوروز خان ☆

- ۱- آفتاب حسین
”موجودہ عدالتی نظام کی اسلامی عدالتی نظام میں تبدیلی“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۰-۹:۲۰
۱۹۸۳ء (۳۲۳-۳۲۱)
- ۲- احمد انصاری
علم القضاء: ادلتہ الاثبات فی الفقہ الاسلامی - بیروت: دارالکتب العربی، ۱۹۸۶ء - ۲ ج
- ۳- ارسلان، محمد شہیر
القضاء والاقضاء دراستہ علمیہ و ادبیہ - بیروت: دارالارشاد، ۱۹۶۹ء، ۲۹۴ ص
- ۴- اسلامی نظریاتی کونسل، اسلام آباد
”اسلامی نظام عدل“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل، اسلام آباد (۱۹۸۳ء-۱۹۸۴ء)
۸۵-۷۸
- ۵- ”بلوچستان میں نظام قضاء (قاضی عدالتوں کی اصلاح و توسیع کے لیے تجاویز)“۔
سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل، (۱۹۹۲ء-۱۹۹۳ء) ۶۶-۷۳
- ۶- ”خاتون بطور قاضی / جج“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل، (۱۹۸۲ء-۱۹۸۳ء)
۲۱۰-۲۰۸
- ۷- رپورٹ اسلامی نظام عدل۔ اسلام آباد: اسلامی نظریاتی کونسل، ۲۰۰۰ء - ۲۷۵ ص
- ۸- رپورٹ جائزہ مجموعہ ضابطہ دیوانی، ۱۹۰۸ء، ملاحظات / مجوزہ ترامیم۔ اسلام آباد:
اسلامی نظریاتی کونسل، ۲۰۰۰ء - ۳۰۵ ص
- ۹- رپورٹ جائزہ مجموعہ ضابطہ فوجداری، ۱۸۹۸ء، ملاحظات / مجوزہ ترامیم۔ اسلام آباد:
اسلامی نظریاتی کونسل، ۲۰۰۰ء - ۲۳۷ ص
- ۱۰- ”قاضی کی عدالتوں کے قیام کا مسودہ قانون“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل،

۵۳-۳۸ (۱۹۸۱-۱۹۸۰ء)

”مروجہ نظام عدل کی اصلاح اسلامی نقطہ نظر سے“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل،

۱۹۸۲ء-۱۹۸۳ء (۱۹-۲۰)

۱۱۔ اصلاحی، امین احسن

”عدالتی طریق کار“۔ تدریس (لاہور) نمبر ۴۲ (فروری ۱۹۹۳ء) ۲۳-۳۱

انحالی، عبداللہ

القضاء الجزائی الوطنی و جرائم ماوراء الحدود - دمشق : المطبعة المجدیدة ، ۱۹۶۳ء ، ص ۳۳۹

۱۲۔ انوار اللہ

”اسلام میں توہین عدالت کا تصور“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۲:۲۱ (۱۹۸۳ء) ۲۸-۳۷

۱۳۔

”اسلام میں عدلیہ کی آزادی کا تصور“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۴:۳۴ (۱۹۹۷ء) ۳-۱۶

۱۴۔

”وفاقی شرعی عدالت“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۰-۹:۲۰ (۱۹۸۳ء) ۱۷۳-۱۸۰

۱۵۔

”وفاقی شرعی عدالت“۔ منہاج (لاہور) ۴:۱ (۱۹۸۳ء) ۱۵۸-۱۷۳

۱۶۔ انور، امداد اللہ

”قضاء و آداب قضاء“۔ جریدہ الاشرف (کراچی) ۶:۱۲ (اکتوبر - نومبر ۱۹۹۶ء) ۲۷-۲۸

۱۷۔ بخاری، سید عبدالرحمن

اسلامی ریاست میں عدل نافذ کرنے والے ادارے - لاہور : مرکز تحقیق دیال سنگھ ٹرسٹ

لاہور، ص ۶۳

۱۸۔

”اسلامی ریاست میں عدل نافذ کرنے والے ادارے“۔ منہاج (لاہور) ۱:۲ (جنوری ۱۹۸۳ء)

۱۹۔ تارڑ، محمد رفیق

”اسلام میں عدلیہ کا وقار“۔ الخیر (ملتان) ۱۳:۱۳ (مئی ۱۹۹۶ء) ۴۹-۵۱

۲۰۔ تنزیل الرحمن

”اسلام کا نظام عدل“۔ منہاج (لاہور) ۴:۱ (۱۹۸۳ء) ۵۸-۷۷

- ۲۱۔ -----
 ”اسلام میں عدالت کے آداب“۔ البلاغ (کراچی) ۱۱:۸ (جنوری ۱۹۷۵ء) ۹-۱۶
- ۲۲۔ تنزیل الرحمن
 ”اسلام میں قاضی کا منصب“۔ البلاغ (کراچی) ۶:۸ (اگست ۱۹۷۴ء) ۳۲-۳۷
- ۲۳۔ ۷:۸ (دسمبر ۱۹۷۴ء) ۲۲-۲۶
- ۲۳۔ -----
 ”اسلامی عدالتوں کا طریق کار“۔ البلاغ (کراچی) ۱:۹ (فروری ۱۹۷۵ء) ۳۱-۳۸
- ۲۴۔ -----
 اسلامی نظام عدالت - راولپنڈی : مطبوعات حرمت ، ۱۹۷۸ء - ۱۱۷ص
- ۲۵۔ -----
 جرم و سزا کا اسلامی فلسفہ - راولپنڈی : مطبوعات حرمت، ۱۹۸۲ء - ۱۴۰ص
- ۲۶۔ چغتائی، محمد اکرم
 ”مصادر نظام عدل“۔ منہاج (لاہور) ۴:۱ (۱۹۸۳ء) ۱۹۴-۲۱۶
- ۲۷۔ الخمیسی، سلیمان
 القضاء فی الاسلام .. مکتة المکترمة : رابطہ العالم الاسلامی، ۱۹۸۹ء ، ۱۰۵ص
- ۲۸۔ خالد علوی
 قرآن کا تصور عدل - اسلام آباد: دعوت اکیدی، بین الاقوامی اسلامی یونیورسٹی، ۲۰۰۴ء - ۴۸ص
- ۲۹۔ -----
 ”قرآن کا تصور عدل“۔ منہاج (لاہور) ۴:۱ (۱۹۸۳) ۲۲-۵۷
- ۳۰۔ خان، محمد وصی
 حضرت علیؑ کے فیصلے اور موجودہ تعزیرات اسلامی - کراچی: محفل حیدری، ۱۹۷۹ء - ۳۲۸ص
- ۳۱۔ خلیل حامدی
 ”اسلام کا نظام قضاء“۔ فقہ اسلامی (کراچی) ۲:۵ (۲۰۰۴ء) ۷-۳۷
- ۳۲۔ دلشاد بیگم
 ”اسلامی نظام عدل“۔ الحق (اکوڑہ ٹنک) ۱۱:۳۹ (۲۰۰۴ء) ۴۲-۴۹

- ۳۳۔ ڈھلوں، عرفان خالد
 ”عدالت صحابہ کرام“ - ایک تحقیقی مطالعہ۔ منہاج (لاہور) ۲:۱۹ (۲۰۰۱ء) ۵۱-۹۲
- ۳۴۔ راجا، ظفر علی
 ”پاکستان میں قاضی عدالتوں کا مجوزہ قانون“ منہاج (لاہور) ۱:۲ (جنوری ۱۹۸۳ء) ۶۸-۱۰۷
- ۳۵۔
 ”وفاقی شرعی عدالت کے اجتہادات“۔ بینات (کراچی) ۶:۴۲ (اپریل ۱۹۸۳ء) ۳۳-۴۵
- ۳۶۔
 ”وفاقی شرعی عدالت - ایک جدید اجتہادی ادارہ“۔ منہاج (لاہور) ۱:۱ (۱۹۸۳ء) ۱۶۳-۱۸۰
- ۳۷۔ زیدان، عبدالکریم
 نظام القضاء فی الشریعة الاسلامیہ - بیروت: مؤسسۃ الرسالہ، ۱۹۸۹ء، ص ۳۹۹
- ۳۸۔
 سزائے قید و جرمانہ کی شرعی حیثیت، اسلامی نظریاتی کونسل، (۱۹۹۹ء-۲۰۰۰ء)، ص ۵۹
- ۳۹۔ سمیع فیاض
 تقاضا الصلاحيۃ والتنظیم القضائی الجدید - بیروت: دار مکتبہ الحیاة، ۱۹۶۲ء - ۱۳۱ص
- ۴۰۔ سمیع الحق
 ”نفاذ قوانین میں شیعہ سنی تفریق قاضی عدالتوں کا قیام“۔ الحق (اکوڑہ ٹنک) ۵:۱۸ (فروری ۱۹۸۳ء) ۵-۱۱
- ۴۱۔ شاکر العانی
 القضاء الاداری فی العراق - بغداد: مطبعة اسعد، ۱۹۶۳ء، ص ۱۲۸
- ۴۲۔ شمس، محمد سعید الرحمن
 ”اسلام کا نظام عدل“۔ برهان (دہلی) ۶:۱۰۲ (دسمبر ۱۹۸۸ء) ۲۸-۴۵
- ۴۳۔ شہاب، رفیع اللہ
 اسلامی ریاست کا عدالتی نظام - لاہور: قانونی کتب خانہ، ۱۹۸۳ء - ۲۳۸ص
- ۴۴۔ صدیقی، ساجد الرحمن
 ”اسلام کا نظام قضاء اور قاضی کے اوصاف“۔ منہاج (لاہور) ۲:۱۱ (اپریل ۱۹۹۳ء) ۸-۲۲

- ۳۵۔ ظفر، حکیم محمود احمد
اسلام کا نظام عدل . لاہور: مکتبہ الحسن ، ۲۰۰۵ء ، ۴۱۳ص
- ۳۶۔ عارف، محمود الحسن
”وکالت اور اس کی احکام“ . منہاج (لاہور) ۱:۸ (۱۹۹۰ء) ۶۵-۹۳
- ۳۷۔ عبدالرشید
”اثبات دعویٰ کے شرعی تقاضے“ . منہاج (لاہور) ۴:۱ (۱۹۸۳ء) ۱۴۴-۱۵۷
- ۳۸۔ عبداللطیف ، مفتی
”اسلام کا نظام قضاء“ . منہاج (لاہور) ۴:۵ (۱۹۸۷ء) ۱۱-۵۴
- ۳۹
- ”اسلام کا نظام قضاء“ . الرشاد (اعظم گڑھ) ۸۵:۱۶ (ستمبر ۱۹۸۸ء) ۱۳-۲۳
۸۶:۱۶ (اکتوبر ۱۹۸۸ء) ۶-۲۱
- ۵۰۔ عثمان، محمد رافت
القضایا الثلاث - دینی دارالفضیلتہ ، ۱۹۸۹ء ، ۱۸۶ص
- ۵۱۔ عثمانی، محمد تقی
عدالتی فیصلے - لاہور: ادارہ اسلامیات، ۱۹۹۱ء - ۳۵۲ص
- ۵۲۔ علوی، سعید الرحمن
”اسلام میں جیل کا تصور“ . منہاج (لاہور) ۴:۴ (۱۹۸۶ء) ۱۲۱-۱۵۹
- ۵۳۔ غازی، محمود احمد
ادب القاضی - اشاعت دوم - اسلام آباد: ادارہ تحقیقات اسلامی، ۱۹۹۳ء ، ۳۹۰ص
- ۵۴۔ غلام الرحمن، مفتی
”غیر اسلامی ممالک میں قضاء کا طریقہ کار“ . الحق (اکوڑہ خٹک) ۱:۲۷ (اکتوبر ۱۹۹۱ء) ۱۵-۲۲
- ۵۵
- ”اسلام کا نظام عدل و انصاف“ . الحق (اکوڑہ خٹک) ۱۰:۱۸ (جولائی ۱۹۸۳ء) ۲۱-۲۲
- ۵۶۔ غلام علی، ملک
”عدالت صحابہ“ . ترجمان القرآن (لاہور) ۲:۷۳ (اپریل ۱۹۷۰ء) ۳۱-۲۸
۳:۷۳ (مئی ۱۹۷۰ء) ۳۳-۴۳

۴:۷۳ (جون ۱۹۷۰ء) ۳۳-۳۸

۵۷۔ فاروقی، برہان احمد

”اسلامی نظام عدل اور معاہدہ عمرانی“۔ منہاج (لاہور) ۳:۱ (۱۹۸۳ء) ۱۲-۲۱

۵۸۔ فاروقی، محمد یوسف

”اسلام کا نظام عدل و قضاء۔ القلم (لاہور) ۹:۹ (۲۰۰۵ء) ۱۷۹-۲۰۷

۵۹۔ قادری، سید شجاعت علی

عدالت اسلامیہ - لاہور: قانونی کتب خانہ، ۱۹۲ ص

۶۰۔ القادری، محمد طاہر

”اسلامی اور مغربی نظام عدل کا تقابلی جائزہ“۔ منہاج (لاہور) ۳:۱ (اکتوبر ۱۹۸۳ء)

۷۸-۱۳۳

۶۱۔ القریطی، عبداللہ

عدالت نبوی ﷺ کے فیصلے - لاہور: ادیستان پبلشرز، ۲۵۶ ص

۶۲۔ گل، محمد مرزا

”اسلامی نظام عدالت“۔ انوار مدینہ (لاہور) ۲:۳ (اگست ۱۹۷۲ء) ۱۷-۲۶

۳:۳ (ستمبر ۱۹۷۲ء) ۴۵-۵۳

۳:۳ (اکتوبر ۱۹۷۲ء) ۱۷-۲۲

۵:۳ (نومبر ۱۹۷۲ء) ۳۲-۳۵

۶۳۔ گیلانی، سید نظیر الحسن

”اسلام میں عدالتوں کا اختیار سماعت“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۳:۴۱ (۲۰۰۳ء) ۷۳-۹۱

۶۳۔ گیلانی، سید نظیر الحسن

”اسلام میں قاضی کے منصب کے لیے مطلوب شروط“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱:۳۴

۳۸-۳ (۱۹۹۶ء)

----- ۶۵

”اسلام میں نظام قضاء کے قیام میں حکمرانوں کا کردار“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۲:۳۸

۹۳-۶۱ (۲۰۰۰ء)

- ۶۶
 ”اسلامی ریاست میں منصب قضاء کا شرعی حکم“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۳:۳۲ (۱۹۹۵ء)
 ۲۸-۳
- ۶۷
 ”عدل گستری کے اسلامی ادارے“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۴:۳۹ (۲۰۰۲ء) ۳۲-۳
- ۶۸
 ”عدل و انصاف کے اسلامی ادارے“۔ الرشاد (اعظم گڑھ) ۴۳:۲۵۸-۲۵۷ (۲۰۰۲ء)
 ۲۸-۱۳
 ۲۵-۱۸ (۲۰۰۲ء) ۲۶۰-۲۵۹:۴۴
- ۶۹۔ لطیف اللہ، صوبیدار
 ”قید و جیل کے شرعی احکام“۔ منہاج (لاہور) ۴:۱۸ (۲۰۰۰ء) ۱۷۱-۱۳۵
- ۷۰۔ محفوظ احمد
 ”اسلام میں وکالت کا تصور“۔ منہاج (لاہور) ۳:۱۷-۳ (۱۹۹۹ء) ۹۶-۱۱۶
 ۱۲۷-۱۰۰ (۲۰۰۰ء) ۲:۱۸
 ۹۶-۷۱ (۲۰۰۱ء) ۳:۱۹
- ۷۱۔ محمد ازہر
 ”شرعی عدالتوں کے حج“۔ الخیر (ملتان) ۱۳:۱۳ (مئی ۱۹۹۶ء) ۳-۱۰
- ۷۲۔ محمد شیرازی، سید
 کتاب القضاء / ترجمہ، اختر عباس نجفی۔ لاہور: ادارہ نشر معارف اسلامی، ۱۹۸۶ء، ۲ ج
- ۷۳۔ محمد طفیل
 ”اسوہ حسنہ کی روشنی میں قاضی کے فرائض“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱:۲۶ (۱۹۸۸ء) ۲۵-۴۲
- ۷۴۔ محمد عبدالقادر ابوفارس
 القضاء فی الاسلام۔ عمان: دارالفرقان، ۱۹۸۳ء، ۲۵۵ص
- ۷۵۔ مرتضیٰ، مطہری
 العدل فی الاسلام / ترجمہ: جعفر صادق الخلیلی۔ طہران: منشورات قسم الاعلام الخارجی، ۲ص

- ۷۶۔ مسعود، محمد خالد
قاضی وکیب بن خلف کی تصنیف اخبار القضاة“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱:۳۲ (۱۹۹۴ء)
۴۸-۱۹
- ۷۷۔ مطبوع الرحمن، محمد
”مالکنڈ ڈویژن اور ضلع کوہستان میں قاضی عدالتوں کا قیام (ایک جائزہ)“۔ فکر و نظر
(اسلام آباد)
۲:۳۶ (۱۹۹۸ء) ۲۳-۵۹
- ۷۸۔
”عدالتی نظائر کی شرعی حیثیت“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۲:۴۰ (۲۰۰۲ء) ۳۷-۷۲
- ۷۹۔ مغل، منیر احمد
”اسلام میں قاضی کی حیثیت و اہمیت“۔ الرشد (اعظم گڑھ) ۲۵:۱۸ (جولائی ۱۹۹۰ء)
۳۸-۲۳
- ۸۰۔
”اسلام میں قاضی کی حیثیت و اہمیت“۔ منہاج (لاہور) ۱:۲ (جنوری ۱۹۸۴ء) ۱۸۶-۲۱۲
- ۸۱۔
”پیشہ وکالت کی شرعی حیثیت“۔ الرشد (اعظم گڑھ) ۱۲:۵۷-۵۸ (۱۹۸۶ء) ۴۲-۵۹
- ۸۲۔
”پیشہ وکالت کی شرعی حیثیت“۔ منہاج (لاہور) ۲:۳ (۱۹۸۵ء) ۱۱۳-۱۵۲
- ۸۳۔ میاں، افتخار الحسن
”جرمانے کی شرعی حیثیت“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱:۳۸ (۲۰۰۰ء) ۶۷-۹۶
- ۸۴۔ ندوی، عبدالسلام
”اسلام میں فیصلہ مقدمات“۔ معارف (اعظم گڑھ) ۲:۲۱ (فروری ۱۹۲۸ء) ۸۹-۱۰۰
- ۸۵۔
اسلام میں قاضی کا منصب - لاہور: الکتاب، ۱۹۸۰ء - ۹۶ ص
- ۸۶۔
”القضاء فی الاسلام“۔ معارف (اعظم گڑھ) ۵:۲۰ (نومبر ۱۹۲۷ء) ۳۲۹-۳۳۵

۶:۶۰ (دسمبر ۱۹۲۷ء) ۳۱۰-۳۲۷

۱۲۱ (جنوری ۱۹۲۸ء) ۲۰-۳۳

۸۷۔ ندوی، مجیب اللہ

”عدالتی فیصلوں میں قرآن اور ذاتی علم کا دخل“۔ ارشاد (اعظم گڑھ) ۲۲۸:۳۹ (۲۰۰۰ء)

۱۲-۴

۲۲۹:۳۹ (۲۰۰۰ء) ۱۱-۶

۸۸۔

”عدالتی فیصلوں میں قرآن اور ذاتی علم کا دخل“۔ معارف (اعظم گڑھ) ۴:۹۷

(اپریل ۱۹۶۶ء) ۲۳۵-۲۶۲

۸۹۔ نذیر، چوہدری خالد

”اسلامی نظام عدل - ایک اکائی ایک وحدت“۔ منہاج (لاہور) ۲-۱:۱۵ (۱۹۹۷ء)

۲۷۷-۲۸۷

۹۰۔ نوری، ریاض الحسن

”قاضی کورٹس آرڈیننس ۱۹۸۲ء: اسلام کا نظام گستری، تاریخ کے آئینے میں“۔ منہاج (لاہور)

۱:۲

(جنوری ۱۹۸۳ء) ۱۰۸-۱۶۳

۹۱۔ وحید الدین

”عدل کا مفہوم“۔ منہاج (لاہور) ۱:۱۲ (۱۹۹۳ء) ۱۱۷-۱۳۰

۹۲۔ ہاشمی، سید محمد متین

اسلامی نظام عدل کا نفاذ: مشکلات ان کا حل - لاہور: دیال سنگھ ٹرسٹ لائبریری، ۳۹ ص

قانون شہادت

۹۳۔ آراء، شمیم خان

”اسلامی قانون شہادت کا اجمالی خاکہ“۔ منہاج (لاہور) ۴:۷ (اکتوبر ۱۹۸۹ء) ۱۳۹-۱۶۷

۹۴۔ اسلامی نظریاتی کونسل، اسلام آباد

”اسلامی قانون شہادت (مسودہ) کا حوالہ جاتی مواد (ریفرنس میٹریل)“۔ سالانہ رپورٹ،

اسلامی نظریاتی کونسل، (۱۹۸۲-۱۹۸۳ء) ۱۳۱-۱۵۲

- ۹۵۔ رپورٹ بابت قانون شہادت مجریہ ۱۸۷۲ء۔ اسلام آباد: اسلامی نظریاتی کونسل، ۱۹۸۲ء۔ ۶۳ص
- ۹۶۔ ”قانون شہادت آرڈر (۱۹۸۳ء کی دفعہ ۱۷ اور جرم زنا (نفاذ حدود) آرڈیننس ۱۹۷۹ء کی دفعہ ۸، خواتین کے خلاف شقوں کا جائزہ، کونسل کا حتمی موقف“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل، (۲۰۰۳ء-۲۰۰۴ء) ۴۳-۴۶
- ۹۷۔ ”قانون شہادت پر آیات قرآنی“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل، (۱۹۶۸ء) ۷۹-۹۳
- ۹۸۔ مسودہ قانون شہادت آرڈیننس مجریہ ۱۹۸۲ء پر نتیجہ کمیٹی کی رپورٹ - اسلام آباد: فیڈرل کونسل سیکرٹریٹ، ۴۳ص
- ۹۹۔ مسودہ اسلامی قانون شہادت آرڈیننس، ۱۹۷۲ء - اسلام آباد: اسلامی نظریاتی کونسل، ۱۹۸۲ء ۳۲ص
- ۱۰۰۔ انوار اللہ
- ۱۰۱۔ ”قرآن و واقعات سے شہادت کی فراہمی“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۰:۱۹ (۱۹۸۲ء) ۹-۱۸
- ۱۰۱۔ برق التوحیدی
- ”عمورت کی گواہی“۔ محدث (لاہور) ۸:۳-۴ (۱۳۹۸ھ) ۴۶-۴۸
- ۱۰۲۔ بندیالوی، عطاء محمد
- ”عمورت کی شہادت“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل، (۱۹۹۱-۱۹۹۲ء)، ص ۱۰۷-۱۳۰
- ۱۰۳۔ تنزیل الرحمن
- ”اسلام کا ضابطہ شہادت“۔ البلاغ (کراچی) ۹:۳ (اپریل ۱۹۷۵ء) ۲۳-۳۰
- ۳:۹ (مئی ۱۹۷۵ء) ۳۵-۳۸
- ۱۰۴۔ -----
- ”اسلام کا قانون صحیح النسبی اور مروجہ شہادت ایکٹ“۔ الحق (کوڑہ خٹک) ۱۱:۱۷ (اگست ۱۹۸۲ء) ۲۳-۲۸
- ۱۰۵۔ -----
- ”قانون شہادت“۔ البلاغ (کراچی) ۱۸:۹ (جون ۱۹۸۳ء) ۱۹-۲۸
- ۱۰۶۔ -----
- ”قانون شہادت ایکٹ مجریہ ۱۹۷۲ء کے بارے میں چند معروضات“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۱:۱۹ (۱۹۸۲ء) ۱۲-۲۱

----- ۱۰۷
 ”مروجہ قانون شہادت یا اسلامی قانون شہادت“۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۸:۱۷ (جون ۱۹۸۲ء)

۲۶-۱۹

۱۰۸۔ تھانوی، ارشاد الحق

”حدود کی سزاؤں کے نفاذ کے لیے عورتوں کی شہادت کا مقام“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل،

۸۷-۸۱ (۱۹۹۱ء-۱۹۹۲ء)

۱۰۹۔ جہاندار خان

”شہادت قتل“۔ نوائے قانون (اسلام آباد) ۵:۲ (مئی ۱۹۹۱ء) ۵۲-۵۴

۱۱۰۔ حسن، عبدالغفار

”حدود و قصاص میں خواتین کی شہادت“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل،

۱۳۱-۱۳۰ (۱۹۹۱ء-۱۹۹۲ء)

۱۱۱۔ حمید اللہ، محمد

قانون شہادت - حیدر آباد دکن : حبیب کمپنی، ۱۹۴۴ء ۹۲ص

۱۱۲۔ حیدر، سید افضل

”عورت کی شہادت“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل، (۱۹۹۱-۱۹۹۲ء) ۱۵۳-۱۵۵

۱۱۳۔ دلشاد بیگم

”اسلام میں شہادت (گواہی) کب واجب ہو جاتی ہے“۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۳۹-۳-۵

۶۱-۵۶ (۲۰۰۳ء)

----- ۱۱۴

”جھوٹی شہادت پر وعید اور سزا“۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۱۲-۱۱:۳۷ (۲۰۰۲ء) ۳۷-۳۱

۱۱۵۔ ساجد، اکرام اللہ

”انداز شہادت نہیں، نصاب شہادت“۔ محدث (لاہور) ۹:۱۳ (جولائی ۱۹۸۳ء) ۲-۲۰

۱۱۶۔ سمیع الحق

”اسلام اور خواتین کی شہادت“۔ بینات (کراچی) ۶:۱۸ (مارچ ۱۹۸۳ء) ۵-۱۰

- ۱۱۷۔ سیالکوٹی، محمد عبدالواحد
 ”اسلام کا نظام شہادت“۔ بینات (کراچی) ۲:۴۳ (جون ۱۹۸۳ء) ۵۳-۶۰
- ۱۱۸۔ شاہ، سید ذاکر حسین
 ”عورت کی شہادت“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل، (۱۹۹۱ء-۱۹۹۲ء) ۱۵۶-۱۶۵
- ۱۱۹۔ شفیق فاروقی
 ”مسودہ قانون شہادت ترامیم و تقاریر“۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۶:۱۸ (مارچ ۱۹۸۳ء) ۱۱-۱۸
- ۱۲۰۔ صالح، محمد عبداللہ
 ”اسلام کا قانون شہادت“۔ ضیائے حرم (لاہور) ۶:۲۶ (مارچ ۱۹۹۶ء) ۱۷-۲۴
- ۱۲۱۔ طارق، رحمت اللہ
 ”عورت نصف گواہی“۔ طلوع اسلام (لاہور) ۲:۴۷ (فروری ۱۹۹۳ء) ۳۲-۳۵
- ۱۲۲۔ عباسی، حمید الرحمن
 ”اصول شہادت“۔ منہاج (لاہور) ۴:۵ (۱۹۸۷ء) ۱۷۷-۱۹۱
- ۱۲۳۔ عبداللطیف، قاضی
 ”عورت کی شہادت“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل، (۱۹۹۱ء-۱۹۹۲ء) ۸۸-۹۴
- ۱۲۴۔ عبداللہ ثانی
 ”گواہ کی حیثیت قرآن کریم کی نظر میں“۔ طلوع اسلام (لاہور) ۱۰:۴۲ (اکتوبر ۱۹۸۹ء)
- ۵۹-۵۶
- ۱۲۵۔ عبدالمعبود، محمد
 ”اسلام میں عورت کی شہادت“۔ ۱۰:۴۳ (نومبر ۱۹۸۴ء) ۳۳-۳۸
- ۱۲۶۔ عبدالواحد
 ”شریعت میں واقعاتی شہادت کی حیثیت“۔ منہاج (لاہور) ۴:۱ (۱۹۸۳ء) ۱۷۴-۱۹۵
- ۱۲۷۔ عثمانی، عمر احمد
 ”قانون شہادت نسواں“۔ تعمیر انسانیت (لاہور) ۴:۲ (جولائی ۱۹۸۳ء) ۴۴-۵۳
- ۶:۲ (ستمبر ۱۹۸۳ء) ۵-۱۳
- ۷:۲ (اکتوبر ۱۹۸۳ء) ۴۰-۴۷
- ۹:۲ (دسمبر ۱۹۸۳ء) ۳۳-۴۴

- ۱۲۸۔ عثمانی، محمد رفیع
 ”اسلامی قانون شہادت اور ماہرین کی رپورٹیں“۔ البلاغ (کراچی) ۲:۱۳ (جنوری ۱۹۸۰ء)
 ۳۲-۱۷
- ۱۲۹۔ عرفانی، عبدالملک
 اسلامی قانون شہادت - لاہور: قانونی کتب خانہ، ۱۹۸۰ء - ۸۲۶ص
- ۱۳۰۔ عمری، سید جلال الدین
 ”عورت کی شہادت و قیادت“۔ تحقیقات اسلامی (علی گڑھ) ۱:۴ (جنوری - مارچ ۱۹۸۳ء)
 ۱۰-۵
- ۱۳۱
 ”مسلمانوں کے معاملات میں غیر مسلم کی شہادت“۔ تحقیقات اسلامی (علی گڑھ) ۴:۱۳
 (اکتوبر-دسمبر ۱۹۹۵ء) ۲۰-۵
- ۱۳۲
 ”عورت کی شہادت“۔ منہاج (لاہور) ۴:۲ (۱۹۸۳ء) ۱۸۵-۱۹۱
 ۱۳۳۔ غازی، محمود احمد
 ”حدود اور قصاص کے مقدمات میں عورتوں کی گواہی“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۳:۳۰
 (۱۹۹۳ء) ۲۰-۳
- ۱۳۴۔ ”حدود اور قصاص کے مقدمات میں عورتوں کی گواہی“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل،
 (۱۹۹۱ء-۱۹۹۲ء) ۱۳۱-۱۵۲
- ۱۳۵۔ غامدی، جاوید احمد
 ”قانون شہادت“۔ اشراق (لاہور) ۵:۱ (جنوری ۱۹۸۹ء) ۳۹-۴۵
- ۱۳۶۔ فاروق، محمد علی
 ”عورت کی شہادت“۔ تعمیر انسانیت (لاہور) ۱:۸ (اپریل ۱۹۸۹ء) ۸-۱۳
- ۱۳۷۔ فضل احمد
 ”مسئلہ شہادت خواتین“۔ جریدہ الاشرف (کراچی) ۲:۱۲ (جون ۱۹۹۷ء) ۴-۵۲
- ۱۳۸۔ قادری، سید شجاعت علی
 ”عورت کی شہادت“۔ سالانہ رپورٹ اسلامی نظریاتی کونسل، (۱۹۹۱ء-۱۹۹۲ء) ۹۵-۱۰۶

- ۱۳۹۔ کاندھلوی، ساجد الرحمن صدیقی
 ”نظریہ تقادم اور اسلامی شریعت“۔ منہاج (لاہور) ۱:۲ (جنوری ۱۹۸۳ء) ۱۶۵-۱۷۵
- ۱۴۰۔ گیلانی، عبدالرحمن
 ”قانون شہادت اور اسلام“۔ محدث (لاہور) ۹:۱۵ (مئی - جون ۱۹۸۵ء) ۴۷-۶۸
- ۱۴۱۔ محمد شعیب
 ”قرآنی احکام شہادت کا مختصر جائزہ“۔ منہاج (لاہور) ۳:۱۷-۳:۲۰ (۱۹۹۹ء) ۲۲۸-۲۶۹
- ۱۴۲۔ محمد صدیق
 ”مسئلہ شہادت“۔ محدث (لاہور) ۸:۱۳ (جون ۱۹۸۳ء) ۲-۱۵
- ۱۴۳۔ محمد طاسین
 ”عورتوں کی شہادت قرآن و حدیث کی روشنی میں“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۳:۲۸ (۱۹۹۱ء)
 ۱۵۸-۱۰۱
- ۱۴۴۔ معز امجد
 ”منشور انقلاب - عورت کی گواہی“۔ اشراق (لاہور) ۱:۷ (نومبر ۱۹۹۵ء) ۹۰۴
- ۱۴۵۔ ندوی، مجیب اللہ
 ”شہوت و شہادت“۔ الرشاد (اعظم گڑھ) ۱۷۷:۳۲ (دسمبر ۱۹۹۵ء) ۵-۱۳
 ۱۷۸:۳۳ (جنوری-فروری ۱۹۹۶ء) ۶-۲۷
 ۱۷۹:۳۳ (مارچ ۱۹۹۶ء) ۱۰-۳۶
- ۱۴۶۔ ہاشمی، سید ازکیاء
 ”قرآنی شہادت حیثیت اور عصر حاضر کے تناظر میں اس کی اہمیت“۔ تحقیقات اسلامی
 (علی گڑھ) ۳:۱۹ (۲۰۰۰ء) ۷۷-۹۶
- ۱۴۷۔ ہاشمی، سید عبدالقدوس
 ”عورت کی شہادت کے بارے میں ایک غلط فہمی کا ازالہ“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۸:۲۰
 ۶۳-۳۶ (۱۹۸۳ء)
- ۱۴۸۔ ہاشمی، سید محمد متین
 اسلام کا قانون شہادت - لاہور: دیال سنگھ ٹرسٹ لائبریری، ۱۹۸۱ء - ۲۷۷ ص

”اسلامی قانون شہادت“ - المعارف (لاہور) ۴:۱۲ (اپریل ۱۹۷۹ء) ۳-۲۳

Judicial System of Islam

150. Aidit Bin Hj. Ghazali (ed.).

Islam and Justice. Kuala Lumpur: Institute of Islamic Understanding Malaysia, 1993. 227p.

151. Alhabshi, Syed Othman.

"Justice in Administrations and Management". In: Islam and Justice/edited by Aidit Bin Hj. Ghazali. Kuala Lumpur: Institute of Islamic Understanding Malaysia, 1993. pp.183-216.

152. Amuli, Ayatullah Abd Allah Jawadi.

"The Islamic System of Judiciary in the Quran". *Al-Tawhid* (Tehran) 9:1 (1991)15-36

153. Al- Alwani, Taha Jabir.

"Judiciary and the Rights of the Accused in Islam". In: Criminal Law in Islam and the Modern World: A Comparative Perspective/by Tahir Mahmood...[et al.]. Delhi: Institute of Objective Studies, 1996. pp.256-291.

154. Azad, Ghulam Murtaza.

"Conduct and Qualities of a Qadi". *Islamic Studies* (Islamabad) 24:1 (1985) 51-61

155. _____

Judicial System of Islam. Islamabad: Islamic Research Institute, 1987.138p.

156. _____

"Qualifications of a Qadi" *Islamic Studies* (Islamabad) 23:3

(1984) 249-263

157. Bisri, Cik Hasan.

"The Development of Islamic Judiciary in Indonesian Plural Society". *Hamdard Islamicus* (Karachi) 23:4 (October-December 2000) 69-78.

158. Cannon, Byron D.

"Qadi". In: *The Oxford Encyclopedia of the Modern Islamic World*/ edited by John L. Esposito. New York: Oxford University Press, 1995. Vol. 3, pp.374-375.

159. Chik, Dato Faiza Hj. Tamby.

"Judges and Judicial Officers". In: *Islam and Justice*/edited by Aidit Bin Hj. Ghazali. Kuala Lumpur: Institute of Islamic Understanding Malaysia, 1993. pp.145-158.

160. Christelow, Allan.

Muslim Law Courts and the French Colonial State in Algeria. Princeton: Princeton University Press, 1985. 311p.

161. Djamour, Judith.

The Muslim Matrimonial Court in Sigapore. New York: The Athlone Press, 1966. 189p.

162. Faruqi, Muhammad Y.

"Consideration of 'Urf in the Judgment of the Khulafa' al-Rashideen and the Early Fuqaha". *American Journal of Islamic Social Sciences* (Herndon) 9:4 (1992) 482-498.

163. Guraya, Muhammad Yusuf.

Judicial System under the Holy Prophet and the First Two Pious Caliphs. Lahore: Kutub Khana Anjuman Himayat-i-Islam,

1982. 369p.

164. _____.

"Judicial Principles as Enunciated by Caliph 'Umar I". *Islamic Studies* (Islamabad) 11:3 (1972)159-185.

165. _____.

"Judicial Principles as Enunciated by Hazrat Umar". *Shariah Perspective* (Islamabad) 3:12 (2002) 5-6

166. Habibani, A. H.

"A Comparative Study of Islamic and Western Concept of Justice". *Shariah Perspective* (Islamabad) 3:10 (2002) 26-29.

167. -----.

"Principles of Civil and Criminal Justice in Islam". *Shariah Perspective* (Islamabad) 3:9 (2002) 25-29.

168. Ibrahim, Ahmad Mohd.

"Judges and Lawyers under the Shariah". In: *Islam and Justice* /edited by Aidit Bin Hj. Ghazali. Kuala Lumpur: Institute of Islamic Understanding Malaysia, 1993. pp.125-144.

169. Ibrahim, Ahmad Mohd.

"Justice in the Shariah Court". In: *Islam and Justice*/edited by Aidit Bin Hj. Ghazali. Kuala Lumpur: Institute of Islamic Understanding Malaysia, 1993. pp.89-124

170. Kamali, Muhammad Hashim.

Appellate Review and Judicial Independence in Islamic Law". *Islamic Studies* (Islamabad) 29:3 (1990) 215-249.

171. _____.

"Appellate Review and Judicial Independence in Islamic Law".

Shariah Perspective (Islamabad) 4:12 (2003) 3-20.

172. _____.

"Shariah View-Point of Accusation and Suspicion". *Shariah Perspective* (Islamabad) 2:4 (2001) 13-16.

173. Khan, Mohd. Ayub

Ideal Justice: Quranic and Mundane. Islamabad: The Author, 2003. 646p.

174. Leghari, Zaheeruddin.

"The Islamic System of Government and Judiciary". *Shariah Perspective* (Islamabad) 4:1 (2003) 22-29.

175. Mahathir Mohammad.

"Islam as a Religion of Justice". In: Islam and Justice/edited by Aidit Bin Hj. Ghazali. Kuala Lumpur: Institute of Islamic Understanding Malaysia, 1993. pp.1-8.

176. Mahomed Ullah Ibn S. Jung.

The Administration of Justice in Islam. Lahore: Law Publishing Company, 132p.

177. Ma'mur, Ilzamudin.

"The Place of the Islamic Court in the Judicial System of Modern Indonesia". *Hamdard Islamicus* (Karachi) 19:2 (1996) 75-87.

178. Muhammad Tabiu.

"Shariah in an Era of Transition: Some Judicial Practices in the Early Days of Sokoto Caliphate". *Islamic Studies* (Islamabad) 28:4 (1989)377-393.

179. Murad, Khurram J.

"Shariah Law: The Surest Way of Justice". *Shariah*

Perspective (Islamabad) 3:1 (2002) 3-12

180. Muslehuddin, Mohammad.

Judicial System of Islam, its Origin and Development.
Islamabad: Dr. Muslehuddin Islamic Trust, 1988. 155p.

181. Muzaffar Chandra.

"Implementation of Justice in Politics". In: *Islam and Justice*/edited by Aidit Bin Hj. Ghazali. Kuala Lumpur: Institute of Islamic Understanding Malaysia, 1993. pp.159-182.

182. Nadeem, Abdul Khaliq.

"How does a Muslim Judge Interpret and Implement Civil Law?". *Shariah Perspective* (Islamabad) 5:10 (2004) 23-30.

183. Nagy, Gy. Kaldy

"Kadi: Ottoman Empire". In: *Encyclopaedia of Islam*. Leiden: E. J. Brill, 1978. Vol. IV, p.375.

184. Othman, Mahmud Saedon Awang.

"Justice According to the Quran and the Sunnah". In: *Islam and Justice*/edited by Institute of Islamic Understanding Malaysia, 1993. pp.9-26

185. Qadri, Anwar Ahmad.

Justice in Historical Islam. Lahore: Sh. Muhammad Ashraf, 1974. 145p.

186. Qureshi, S. M. Moin.

"Islamic Tenets of Justice". *Shariah Perspective* (Islamabad) 3:5 (2002)14-16.

187. Rajput, Muhammad Riaz.

"Qualifications of a Judge in an Islamic State". *Shariah*

Perspective (Islamabad) 2:10 (2001) 25-30

188. Al- Rasheed, Mohammad Al-Sa'ad and Al-Hewsh, Mohammad
Ibn Ibrahim.

"Administration of Criminal Justice in Saudi Arabia: A Brief Account". In: *Criminal Law in Islam and the Modern World: A Comparative Perspective*/by Tahir Mahmood...[et al.]. Delhi: Institute of Objective Studies, 1996. pp.367-374.

189. Rosen, Lawrence.

The Justice of Islam: Comparative Perspectives on Islamic Law and Society. Oxford: Oxford University Press, 2000. 234p.

190. Shah, Nasim Hassan.

Law Justice & Islam. Lahore: Wajidalis, 1989. 192p.

191. Shaukat Hayat.

An Islamic Code of Judicial Conduct. Peshawar: Sandal Khan Islamic Law Publications, 2000. 231p.

192. -----.

"The Legitimacy of Quest for Judicial Positions: The Islamic Shariah Viewpoint". *Hamdard Islamicus* (Karachi) 23:1 (2000) 57-64.

193. Soomro, Imran Bux.

"Concept of Qada and Organization of Darul Qada in an Islamic State". *Shariah Perspective* (Islamabad) 1:7 (2000) 16-21.

194. Tahir Mahmood.

Islamic Law in Indian Courts since Independence: Fifty Years of Judicial Interpretation. New Delhi: Institute of Objective Studies, 1997. 504p.

195. Tanzilur-Rehman.

"Islamic Code of a Judge". *Shariah Perspective* (Islamabad) 1:2 (2000)10-12.

196. Tyan, E.

"Kadi". In: *Encyclopaedia of Islam*. Leiden: E. J. Brill, 1978. Vol. IV, pp.373-374.

197. Yaakob, Abdul Monir.

"Implementation of Justice in the History of Islam"; In: *Islam and Justice*/edited by Aidit Bin Hj. Ghazali. Kuala Lumpur: Institute of Islamic Understanding Malaysia,1993. pp.27-48.

198. Yasin Dutton.

"Juridical Practice and Madinan Amal: Qada in the Muwatta of Malik". *Journal of Islamic Studies* (Oxford) 10:1 (1999)1-21.

Law of Evidence

199. Alvi, Mahr Mumtaz Hussain.

"Women's Evidence in Islam". *Shariah Perspective*(Islamabad) 3:5 (2002) 27-30.

200. Anwarullah.

The Islamic Law of Evidence. Islamabad: Shariah Academy, Interantional Islamic University, 1994. 89p.

201. Bhatti, Ashiq Hussain.

Term-Paper: Effect of Islamic Provisions in the Law of Evidence". *Shariah Perspective* (Islamabad) 1:2 (2000) 21-24

202. Shah, Sayed Sikandar.

"Expert Opinion in Islamic Law of Evidence". *Shariah Perspective* (Islamabad) 1:10 (2000)17-21

203. Tanzilur Rahman.

"Islamic Law of Evidence" *Shariah Perspective* (Islamabad)1:9
(2000) 22-24.

204. -----.

"Rules of Shariah Law on Evidence of Witness". *Shariah
Perspective* (Islamabad) 2:4 (2001)11-12.
